

KAREN KUNC'UN ESERLERİNDE BASKI RESİM VE DOĞA

Yrd. Doç. Ilgım VERYERİ-ALACA *

Öz

Bu makalede, Amerikalı sanatçı Karen Kunc'un eserleri baskiresim tekniğine katkıları bağlamında incelenecektir. Kunc, çoğunlukla Nebraska peysajından ilham alarak ürettiği baskiresimlerde doğal formları içselleştirmektedir. Sanatçının doğayı soyutlaması ile ağaç baskı, vitrografi gibi geleneksel ve çağdaş baskı tekniklerini nasıl işlevlendirdiği araştırılacak ve sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Baskiresim, ağaç baskı, vitrografi, soyutlama, doğa

Printmaking and Nature in The Artworks Of Karen Kunc

Abstract

In this paper, the artworks of American artist Karen Kunc will be studied in connection to her contribution to the printmaking medium. Kunc often produces prints with an inspiration she gets from the Nebraska landscape, internalizing the natural phenomenon. Her abstractions of nature and how she utilizes traditional and contemporary printmaking techniques such as woodcut, vitography will be explored and presented.

Key Words: Printmaking, woodcut, vitography, abstraction, nature

Giriş

Amerikalı sanatçı Karen Kunc'un ağaç baskı başta olmak üzere geleneksel ve yenilikçi baskı resim tekniklerini bir arada kullanarak ürettiği kağıt üzerine karışık teknik işleri, Amerikan baskı resmi ve sanatçı kitapları alanında önemli bir yere sahiptir. Sanatçı, yıllar içinde yetkinleştiği ağaç baskı tekniği ile kendisini sınırlamamıştır. İhtiyaç duyduğu şartlarda gravür, vitrografi¹ gibi teknikleri de eserlerinde kullanmıştır. Kunc'un otuz yılı aşkın baskı resim üretimi süresince, uluslararası boyutta araştırmaya ve deneysel uygulamalara önem vermesi, hem

* Beykent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi İletişim ve Tasarım Bölümü, İSTANBUL

¹ Virtografi, baskı resimde -klasik olarak bilinen ağaç, metal gibi baskı yüzeylerinin yerine- cam bir yüzeyin kullanılması vesilesi ile geliştirilmiş bir çoğaltma tekniğidir.

bilinen teknikleri kişisel uyarlamalar ile zenginleştirmesini, hem de birbirinden farklı teknikleri çalışmalarında sentezlemesini sağlamıştır.

Karen Kunc'un uzmanlaşmış olduğu ağaç baskıda, kalıbı her baskıdan sonra tekrar işleme sokarak eksiltme yöntemine ağırlık verdiği izlenir. Bu teknikte, sanatçı kalıp üzerinde hazırladığı en alt zemini bastıktan sonra, kalıba tekrar müdahale eder, seçtiği bölgeleri oymak şartıyla çıkartır ve kompozisyona göre ikinci baskı zeminini hazırlar. Hazırlanan ve belli bir sayıda basılan her katmanın ardından, aynı kalıp biraz daha eksiltilerek daha sonraki kalıp için tekrar oyulur ve işleminden geçirilir. Eksiltme yöntemi olarak tanımlanan bu teknikte, uygulamanın her aşamada, üzerlerine bir önceki katmanlar basılmış kağıtlar tekrar kullanılır. Her katman –ki aynı kalıptan eksiltilerek elde edilmiştir- bir öncekinin üzerine denk gelecek şekilde tasarlanır. Ancak her defasında aynı tahtadan eksiltme yöntemi ile meydana çıkartılan kompozisyon, sanatçının geri işlem yapmaksızın baskıyı tamamlamasını zorunlu kılar. Kunc'un çalışmalarında izlenen birçok yüzey bu şekilde gerçekleştirilmiştir.

Kunc için vazgeçilmez olan bir gelenek de, Japon sanatında önemli bir yer tutan Ukiyo-e'dir. Hastings Sanat Okulu'nda bölüm başkanı Turner McGehee, Karen Kunc'un Japon ağaç baskı sanatını batı sanatına özgün bir biçimde entegre ettiğini ifade eder. McGehee, sanatçı için Ukiyo-e Dönemi baskılarının başat ilham kaynağı olduğuna işaret eder². Ukiyo-e sanatında adeta suluboyayı andıran şeffaf renk kullanımı ve bu geçişlerin elle müdahale edilerek her baskıda yeniden tekrarlanması söz konusudur³.

Kunc, Ukiyo-e üzerine eğitimini 1993 yılında araştırmacı olarak gittiği Kyoto Seika Üniversitesi'nde derinleştirme şansı bulmuş, geleneksel ve çağdaş ağaç baskı sanatı üzerine araştırmalar yapmıştır. Kunc'un eserlerinde Ukiyo-e tekniğinin zengin ve şeffaf renk geçişlerine rastlanır. Aynı kalıp üzerinde farklı renklerin birçok şekilde yüzeye uygulanabilmesi Kunc'un başvurduğu yöntemler arasındadır. Örneğin bokashi, bu uygulamalardan biridir. Özellikle Hiroshige'nin eserlerinde izlenen bokashi, bir veya birkaç rengin geçişli olarak birbirine karıştırılması veya tonunun açılması ile tatbik edilir. Bokashi uygulamasına, Kunc'un eserlerinden “Bir Gökcisminin Teması” (Foto 4) ve “Yaban Kalıntı” (Foto 5) isimli çalışmalarda rastlamak mümkündür. Kunc'un eserlerinde inceltilmiş boya kullanımı da yoğun olarak izlenir.

² T. McGehee, “Limelight: The Real Deal”, Lincoln's Premier Lifestyle Magazine, 10,2006, Vol. 4: 41

³ J. Ross, C. Romano, T. Ross, “The Complete Printmaker”, New York, 1990: 37

Japon baskı sanatından etkilenen Kunc'un, özellikle Nebraska'nın doğasına öykünerek ürettiği eserler, organik formlar ile soyut şekillerin iç içe geçmesinden oluşmakta, iki ayrı coğrafyaya has etkilerin birleşmesini sağlamaktadır. Kunc'un eserleri öncelikle bir manzaradan yola çıkarak türetilmiş bir peysaj soyutlamasıdır. Sanatçı kimi zaman bir taşı, kimi zaman uçsuz bucaksız bir vadide rastlanan dalları kendisine konu yapmak şartıyla kompozisyonlarını inşaa eder. Doğanın bir kaynak olarak eserlerde simgeleştirilmesi, sanatçı için çevresinin, yaşamı algılama sürecine dönüşmesindedir.

Karen Kunc'un eserleri hem çağdaş, hem de geleneksel baskiresim tekniklerinin sürekli yenilenen bilinci içinde yoğrulmuştur. Yapıtlarının çok yönlü gelişimini sağlayan bir altyapı olması, Kunc'un sanatsal gelişimine katkı sağlamıştır. Aynı zamanda bulunduğu üniversitenin, Nebraska eyaletinin ve ilişkiye girdiği yabancı kurumların da kültürel olarak sanatçıyı beslemesi ve desteklemesi söz konusu olmuştur. Örneğin, 1998-99 yıllarında New York'ta bulunan Women's Studio Workshop (Kadınlar Atölyesi) ve 1995-96'da Washington DC'deki National Museum of Women in the Arts (Sanat Camiasındaki Kadınların Ulusal Müzesi) kurumundan aldığı iki burs, bu yıllar zarfında baskiresim destekli sanatçı kitapları üretmesini teşvik etmiştir. 1995 yılında Jane Voorhees Zimmerli Sanat Müzesi kapsamında bulunan Rutgers baskiresim arşivi, Kunc'u bir baskiresim süiti hazırlaması için finanse etmiştir.

Sanatçının İzlanda, Japonya, Finlandiya ve İtalya'da bir veya birkaç sömestir kalmak şartı ile farklı baskı atölyelerinde çalışmalarına devam etmesi ise baskiresmin farklı uygulamalarını yakından incelemesi bağlamında hayatidir. Nebraska Üniversitesi profesörü Kunc, bir çok sanatsal dernekte üyelik, sekreterlik, yöneticilik gibi rollerde bulunarak çağdaş sanatsal yaklaşımları yakından izleme şansını elde etmiştir. Ulusal Akademi (National Academy), Baskı Kulübü (The Print Club), Üniversitelerde Sanat Birliği (College Art Association), Nebraska Sanat Birliği (Nebraska Art Association), Kaliforniya Baskı Ressamları Topluluğu (California Society of Printmakers), Kitap Sanatları Merkezi (Center for Book Arts), Boston Baskı Ressamları (Boston Printmakers), Orta Amerika Baskı resim Konseyi (Mid-America Print Council), Güney Grafik Konseyi (Southern Graphics Council), Kanadalı Ciltçiler ve Kitap Sanatçıları Birliği (Canadian Bookbinders and Book Artists Guild) üyesi bulunduğu kurumlardan bazılarıdır.

Bu makale kapsamında, Karen Kunc'un baskı resim ve doğa ile kurduğu ilişki irdelenirken, sanatçının meydana getirdiği estetik duyarlılığın altyapısına, bu altyapıyı sağlayan çarklara ve faydasına da değinmek gerekir. Zira Kunc salt olarak

atölyesinde eser üretimine odaklanmayı tercih etmemiştir. Aksine, sayısız kaynaktan beslenmeyi ve kariyerinin her safhasında öğrenmeyi, deneysel tavrı ve kültürel etkileşimi tercih etmiştir.

I. SOYUTLAMA VE DOĞANIN İÇSELLEŞTİRİLMESİ

Doğal formlardan sıkça faydalanan Karen Kunc için peyzaj, durağan bir görüntü olarak değil, bir güçler, döngüler birliği olarak önem kazanmaktadır. Onu etkileyen, doğa denince ilk akla gelen ağaç, deniz gibi olgulardan ziyade doğanın süreçleri, hemen fark edilmeyen çarklarıdır⁴.

Kunc'un anlam arayışı, eserlerinde manzaranın somut olarak resmedilmesi yerine, özünü manzaradan alan bir çağrışımlar dizgesini tercih etmesine neden olur. Yörüngeler, uzay, toprak, tohum kadar filizlenme, denge, yavaşlama, kuruma gibi sayısız oluşum süreci ile iletişime geçilir. Farklılaştırılmış renkler kimi zaman bir dikenli dalı bir günbatımının öznesi yaparken, kimi zaman da toprak ile havayı birbirine ilişkilendirir. Eğreltiotu Yaprığı isimli (Foto 2) çalışma bu bağlamda sürmekte olan bir dalın oksijen ile çevrelenmesine benzetilebilir. Kunc, renk tercihlerinde bahsi geçen oluşumları destekleyen sembolik bir tavır sergiler. Kunc'un içselleştirdiği manzarayı renklerin yanı sıra, dokular, büyük boyutlu organik kâğıt yüzeyler, fiziksel olarak yoğun bir biçimde hissedilir kılar. Manzaranın Kunc'un zihninde canlandığı şekli ile varlığı, bir enerji dilimi olarak tüm satıhta belirir.

Hannu Castren, Karen Kunc'un Finlandiya'da jüri üyesi ve sanatçı olarak bulunması üzerine kaleme aldığı yazıda Kunc'un baskılarındaki ebatların onu resme ve özellikle soyut dışavurumculuğa yakınlaştırdığını vurgular⁵. Kunc'un eserlerinde soyutlamanın doğaçlama ile ulaşılabilen yüzey ve formlardan meydana gelmesi, Castren'in saptamasını doğrularken, aynı zamanda baskı resmin resim ile arasındaki sınırı belirsizleştirmektedir.

Karen Kunc, 2008 yılında Akron Üniversitesi'nde açtığı sergisinde kendi eserlerini şöyle tarif eder: "İcat edilmiş formlarımın resimsel ikonografisi ile sanatsal yorumlarım, sonsuz yaşam mücadelesi, kırılma, büyüme ve yok etme gibi daha büyük olguların açıklanmasında tamamlayıcı birer önermedir⁶. Bu

⁴ K.Kunc, "Artist Statement", Karen Kunc: Grafika / Prints, Gallery Piano Nobile, Polonya, 2006: 11

⁵ H. Castren, "The Judges are Masters in Their Own Exhibition", Keskisuomalainen Newspaper, Finland 1996: 11

⁶ K. Kunc, "Karen Kunc, Prints", Mary Schiller Myers School of Art, 2008)

bağlamda, Kunc'un eserleri kaynağını doğadan almakta, ancak edinilen malzemeyi duygu, edim, kavrama olguları ile birleştirmektedir. Bu yüzden, Kunc'un yapıtlarını özgün kılan bir nokta, doğanın ele alınmasındaki sanatsal tavır sayılabilir. Benzer biçimde, Douglas Max Utter, Karen Kunc'un ağaçbaskılarında, doğanın gücü ve hareketi ile tinsel konuların harmanlandığına değinir. Utter, Amerika'nın tam ortasında yaşayan sanatçının -doğayı ruhani bir biçimde algılayan- Kızılderili motiflerinden etkilendiğine işaret eder. Aynı zamanda, Kunc'un eserlerinin alt yapısında batı sanatından William Blake, Charles Burchfield ve William Sommer gibi sanatçıların da izlerinin okunabildiğini öne sürer⁷.

Karen Kunc'un eserlerinde doğanın algılanışı şiirsel ve lirik bir oluşumdur. Tinsel bir seçicilikle soyutlamanın getirdiği çağrışımlar dizgesi bu bağlamda işlevseldir. Doku zenginliği ile işlenen satıh, formlara yeni bir duyum kazandırır ve ekspresif bir mekân oluşturur.

II. KAREN KUNC'UN ÇALIŞMALARINDA TEKNİK ÖZELLİKLER

II.1. Işık ve Şeffaflık

Karen Kunc'un ağaç baskı eserlerinde yoğun olarak izlenen iki özellik, katmanların şeffaflığı ve eserlerdeki ışıktır. Şeffaflık bağlamında renklerin içine eklenen transparan boyaların Kunc'un eserlerine katmakta olduğu hafiflik ve renk çeşitliliği Bir Gökçisminin Teması'nda (Foto 4) olduğu gibi keteni andıran geçirgen dokuların kullanımıyla desteklenir. Ağaç kalıplarda keskin bir biçimde birbirinden ayrılan yüzeylerin mürekkeplenmesinde transparan etkilerden yararlanılması, formların birbiri ile entegrasyonunu sağlar. Böylelikle, yüzeyde bir uyum hissi edinilir. Aynı eserde (Foto 4) geçirgen dairesel formlar kompozisyonu çevrelerken hem arka plan ile hem birbirleri ile armonik bir biçimde salınırlar. Aynı zamanda, dokulu yüzeylerin üst üste getirilmesi ile edinilen derinlik, renklerin çakışmasından oluşan yeni tonlar, yüzey kalitesini arttırır. Bir Gökçisminin Teması (Foto 4), Yaban Kalıntı (Foto 5) isimli çalışmalar ışık ve şeffaflığın işlevlendirilmesi açısından örnek teşkil eder.

Kunc, geçirgenlik hissini çok ince kağıtlar kullanarak da sağlamaktadır. 2005 yılında gerçekleştirdiği 'Visionary Evidence' isimli sergisi nedeniyle Prof. Hilda Raz ile gerçekleştirilmiş söyleşide yüzeydeki değerleri çeşitli şekillerde

⁷ D.Max Utter , "Worlds in Transition: Karen Kunc and Darren Waterston Chase Storms of the Spirit", Cleveland Free Times, 2008: 21

arttırmaya çalıştığını ifade etmiştir. Örneğin, sıra dışı bir tavır sergiler ve kâğıdın bir yüzeyine gravür, diğer yüzeyine ağaç baskı uygulaması yapar. Ardından yüzeyi mumlamak şartıyla şeffaflaştırır. Böylelikle satır, alttan gelen deseni hissettirmekte, belli belirsiz görünür kılmaktadır. Renk, mum ile kâğıdın kazandığı şeffaflık sayesinde çift yönlü bir boyut kazanır.

II.2. Format ve Kompozisyon

Çoğunlukla büyük ebatlı eserler üreten Kunc'un çalışmalarında göze çarpan bir özellik, farklı geometrik yüzeylerde gerçekleştirdiği kompozisyonları tek bir eser olarak sunmasıdır. Böylelikle eserin yüzeyi kimi zaman amorf olabilmekte ve çalışmaya heykelsi bir özellik katabilmektedir. Bu durum, Kunc'un baskiresimlerinin yanı sıra ürettiği sanatçı kitaplarındaki heykelsi sayfaların yan yana kullanılmasına benzetilebilir. Dolayısıyla kompozisyonlar algılanma safhasında adeta sayfa sayfa odaklanılmasına, parça parça bütünü oluşturulmasına izin verir. Ufkun Ucu (Foto 1) ve Gök Gürültülü Akıl (Foto 3) isimli çalışmalar bu açıdan iyi birer örnek teşkil eder. Ufkun Ucu, birbirine yakın ölçülere sahip üç dikdörtgen yapıdan oluşmaktadır. Solda bulunan ilk iki dikdörtgen yatay olarak konumlandırılmış olmakla beraber, açık ve koyu enine dikdörtgenler ile ayrılmışlardır. Birinci dikdörtgende açık bölgenin yerini yanındaki ikinci dikdörtgende koyu alan kaplamaktadır. İki dikdörtgende birbirine ters olarak konumlandırılmış enine bölgeler, ortalarına yerleştirilmiş eliptik formlar ile eklemlenmektedir. Bu eserin son dikdörtgeni ise diğer ikisinin tersine dik bir şekilde yerleştirilmiş ve esere dinamizm katarak enine akışı noktalamıştır. Ancak sağdaki bu alanda da devam eden dairesel formlar eserin bütününde bir uyum sağlanmasına sebep olur.

Sanatçının benzer şekilde farklı ebatlarda kâğıtları birleştirerek baskı resim çalışmaları meydana getirmesi birçok çalışmada izlenir. Inner Sanctum, Wand, Willow Bend, Silken Glow isimli çalışmalarda da birbirine eklenmiş kâğıt yüzeyler üzerinde formların bir alandan diğerine doğru devamlılığı sağladığı fark edilir. Farklı kâğıtlara işlenmiş yüzeyler - bir tohumun yer altında açılarak, toprağın üzerinde yaprak vermesi gibi- adeta farklı aidiyetleri, yaşam alanlarını çağırıştırır.

II.3. Farklı Tekniklerin Sentezlenmesi: Ağaç Baskı, Gravür, Vitrografi

Karen Kunc'un sanatını yetkin kılan bir unsur, sanatçının devamlı olarak yeni teknikler öğrenmesi ve uluslararası boyutta edindiği baskı resim bilinci sayesinde birçok sanatçıdan daha kapsamlı bir dağarcığa sahip olmasıdır. Susuz

litografi, gravür ve vitrografi, Karen Kunc'un ağaç baskının yanı sıra kullandığı baskı tekniklerindedir. Dean Dass, sanatçının 'The Indeterminate Edge' sergisi için yazdığı eleştiri yazısında Kunc'un hibrid bir ağaç baskı ustası olduğundan bahseder. Avrupa'dan mürekkepler, Uzak Doğu'dan kâğıt, baskı makinesi ve eksiltme yöntemi ile ağaç baskıyı sentezleyen Kunc, baskı resim ile ilgili bilgi birikimini her coğrafyadan, gelenekten ve kültürden edindiği teknikleri kullanarak zenginleştirir.

Janet L. Farber, Karen Kunc'un eksiltmeli ağaç baskı tekniğini kullanımına dikkat çeker ve bu sürecin sürekli erozyona uğrayan bir kalıptan eser üretmek olduğunu belirtir⁸. Kalıbın erozyonu, bir önceki yüzeyin tamamıyla iptal edilmesine sebep olduğu için Kunc, farklı baskı yöntemlerine başvurma ihtiyacı duymaktadır.

İki ayrı tekniğin Kunc tarafından tek bir baskıda harmanlanması hem baskıyı üretim sürecinde, hem de sonuçta elde edilen değerler bağlamında tamamlar. Örneğin, ağaç baskı yöntemini kullandığı sırada ağacı her baskıdan sonra yeni bir kalıp için biraz daha oyması, Kunc'un katı ve kalıcı bir kalıptan ziyade, geçici ve değişken bir kalıp ile çalışmasını zorunlu kılar. Bu bakımdan kimi çalışmalarda sabit bir kalıp ile bu sistemi desteklemek isteyen sanatçı, gravür yöntemini tercih eder. Ağaç baskıda mürekkebin yüzeydeki dokuların izini almaya yönelik olup gravürde ise çoğunlukla çukurdaki alanların izinin kâğıda transfer olması, baskı sürecinde neredeyse taban tabana zıt bir oluşumun ifadesidir. 'Visionary Evidence' sergisi nedeniyle iki farklı tekniğe başvuran Kunc, söz konusu pekiştirici durumu değerlendirmiştir.

Vitrografi tekniği ise cam bir yüzeyin, klasik olarak bilinen ağaç, metal gibi baskı yüzeylerinin yerine kullanılmasıdır. Kunc, 20. yüzyılın son çeyreğinde geliştirilen bu teknik ile de deneyler yapmış, uygulamanın avantaj ve dezavantajlarını incelemiştir. Vitrografide desen, camın üzerine sabitlenmek şartıyla birçok kez basılabilir. Bu teknik, Wisconsin Üniversitesi'nde ders veren cam sanatçısı Prof. Harvey Littleton'ın 1974 yılında vermekte olduğu bir cam dersinin sonucunda gelişmiştir. Littleton, gerçekleştirdikleri yüzeylerin mürekkep sürülerek basılabileceğini tahayyül etmiş, bir baskı resim hocasının yardımıyla deneylere başlamıştır. Bir kaç denemeden sonra başarıya ulaşan Littleton emekliliğinin ardından Littleton Atölyesi'ni kurmak şartıyla bu alandaki incelemelerini genişletmiş, atölyesine davet ettiği sanatçıların da vitrografi ile denemeler yapmasını istemiştir. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Vitreography>)

⁸ J. L. Farber, "Karen Kunc: Sensory Source", Review 90, Vol.9, No.8, Missouri, 2007

Camın kumlanması ile gerçekleştirilen teknik, açık renklerin baskısında özellikle gravürde kullanılan metal yüzeyin rengi kirlenmesi problemini gidermektedir. Bu bağlamda tekniğin renk netliği bakımından sanatçıya avantaj sağladığı söylenebilir. Kumlanmanın ötesinde cam yüzeye elmas uçlu kalemler ile de çizim yapmak ve bu kalıptan baskı almak söz konusu olabilir. Bu güne kadar 100'ü aşkın sanatçı atölyede 700 üzerinde vitrografi çalışma gerçekleştirmiştir. Kunc, 1992 yılında ilk kez olarak vitrografi tekniğini denemek için Littleton Atölyesi'ne gitmiş ardından 2000 yılındaki ikinci ziyaretinde bir grup daha eser üretmiştir⁹.

II.4.Tekrar ve Sadelik

Karen Kunc'un çalışmalarında farklı renk, kâğıt, doku ve şekillerin bir araya gelmesinden oluşan güçlü ve sofistike bir yüzey oluşumu söz konusudur. Bu çeşitliliğe rağmen, çalışmalarda bir dinginlik hissi edinmek mümkündür. Kompozisyonlardaki sadelik kimi zaman şaşırtıcı olmakla beraber eserlerin derinlemesine incelenmesinde varılan bir sonuç olabilir. Zira eserlerde sadelik ile birlikte zıtlıklar da yadsınmaz. Sıcak ve soğuk renklerin, yumuşak ve sert şekillerin zıtlığı birçok eserde mevcuttur. Örneğin, Yaban Kalıntı (Foto 5) bahsi geçen tezatlıkları barındırmasına rağmen duru bir çalışmadır.

Kunc'un dinginlik ve dinamiklik arasında bir 'gel-git'i andıran eserlerindeki yetkin kompozisyon duyarlılığı, sanatçının yüzey üzerinde kontrolünü gösterir. Bu bağlamda tekrarlardan faydalandığı izlenir. Tekrarlar, hem şekil bakımından hem de doku bakımından ele alındığında mikro ve makro ölçeklerde yüzeye işlenmiştir. Tekrarlayan formlar yüzeyde aynı zamanda bir ritim oluşmasına da olanak tanır.

III. KUNC VE SANAT EĞİTİMİNİN BASKİRESME KATKISI

Karen Kunc için sanat eğitimi, sanatsal sürecin ayrılmaz bir parçası olarak benimsenmiştir. Sightlines isimli çağdaş baskı üzerine derlenmiş makalelerden oluşan kitapta bu bağlamda Kunc'un bir Amerikalının bakış açısından baskı resim eğitimi vermek konulu makalesi, Amerika'daki çağdaş baskı eğitimi ile baskı dünyasını ilişkilendirir. Özellikle teknik bilgiye dayalı baskı resmin, eğitim kurumlarında verilen bilgiler doğrultusunda hızla gelişebilmesi, baskıresmi kurumsal bir yapıya ihtiyaç duyar hale getirmektedir. Yüzyıllardır, atölyelerde gerçekleştirilen mezotinta gibi geleneksel yöntemler sürdürülse de, 21. yüzyılda

⁹ (http://www.littletoncollection.com/Kunc.%20Karen/karen_kunc.htm#Karen%20Kunc)

yeni teknolojilere yakınlık hiç olmadığı kadar hissedilir. Zira, baskı resim sanatçısı için farklı tekniklerin farkında olmak, sanatçıya esneklik sağlar ve sanat dağarcığını derinleştirmesinde etkin rol oynar.

Bu bağlamda Kunc, Sightlines için kaleme aldığı makalesine, “Bunu nasıl yaptın?” sorusu ile başlar. Bu sorunun baskı atölyelerinde en sık sorulan soru olduğunu vurgular. Kunc, bugünün baskı resminin adaptasyon olgusundan neredeyse ayıramaz olduğunu ifade ederken bu durumdan post-modern sanat ortamının sıkça istifade ettiğini belirtmektedir. Dolayısıyla, bölümlerde sunulan baskı resim derslerinin sanat ve tasarım öğrencisine hitap edecek şekilde adaptasyonu söz konusudur. Bu sanat dalı artık medya, baskı, çoğaltma teknikleri ile harmanlanarak tanıtılmaktadır. Kapsamı genişleyen baskı resim, dijital teknoloji, bilgisayar destekli tasarım, reklamcılık ve ürünlerinden faydalanılması, yerleştirme gibi yeniliklere adapte olmaktadır. Kunc, usta çırak ilişkisinden yalıtmadığı iyi bir baskı atölyesinin Amerika’nın her köşesinde bir kaç ortak özelliği olacağını varsayar. Bunlar, teori ve pratiğin sürekli canlı tutulması, iletişim ağlarının kurulması, atölyede gerçekleştirilen çalışmaların değerlendirilmesi, farklı tekniklere yer verilmesi, destek gören bir sistem içinde bulunulması olarak özetlenebilir¹⁰.

Kunc, baskı resim atölyesi olgusunu yaşayan, devingen bir yapı olarak özellikle üniversite bünyesi içinde ele alırken, hem baskıresmin sürekli bir eğitim anlayışından edindiği kazancı hem de bir çok kişinin iştiraki ile üretilen fikir ve tekniğin paylaşımının bir sanatçı için önemini vurgular. Bu durumda kendisinin etkin bir baskı sanatçısı olmasını, eğitim ortamından uzak kalmaması ile ilişkilendirir.

SONUÇ

Kunc’un hem teknik hem de içerik olarak ileri düzeyde olan çalışmaları, baskı resim konusunda gerçekleştirdiği çok yönlü faaliyetler ile pekişmekte, kendisinin günümüz baskı resminde önemli bir yer edinmesini sağlamaktadır. Sanatçı baskı resim eğitimi, deneysel baskı resim uygulamaları, baskı resmin yaygınlaştırılması, uluslararası diyalogların arttırılması gibi alanlarda çalışmalarda bulunmuş ve çeşitli kurumlarda görev almıştır. Sanatçının gerçekleştirdiği uluslararası organizasyonlar bir kültür köprüsü kurmakla kalmamış, Kunc’un baskı

¹⁰ W. Jule, “*Sightlines: Printmaking and Image Culture*”, University of Alberta Press, 1997: 194-199.)

resim alanında teknik bilgisini genişletmesinde ve ilham aldığı kaynakları arttırmasında destek olmuştur.

Karen Kunc'un eserlerinde cesur renk kullanımının, minimal bir form zinciri ile bütünleştiği kompozisyonları, izleyicinin kolaylıkla çalışmanın içine girilebilmesini sağlar. Eserler daha yakından incelendiğinde hassas geçişlerle sağlanmış detaylara rastlanabilmektedir. Kunc'un çalışmalarını çağdaş, özgün ve ilginç kılan özellikler bu zıtlıkların birbiri ile ustaca harmanlanmasından ve hassas, zarif bir dengenin sağlanmasından ileri gelir. Yaban Kalıntı (Foto 2) gibi iki ana şekilden oluşan bir kompozisyon aslında birçok detay ile desteklenmiştir. Yüzeyler, birbiri ile ilişkilendirilmiş, yoğun bir işçilik ile bezenmiştir.

Kunc, 21. yüzyılda ağaç baskı tekniğini uygulayan ustalar arasında haklı bir yere sahiptir. Aynı zamanda baskı resmin eğitim, uluslararası kültürel etkileşim ve güncel bir iletişim aracı olarak da yerini faaliyetleri ile genişletmiştir. Geçmiş yüzyıllarda bu denli uluslararası trafiğe açık olamayan ağaç baskı sanatını, birçok kaynaktan beslemesi yüzyılın bir meyvesi sayılabilir.

KAYNAKÇA

- D.Max Utter , “Worlds in Transition: Karen Kunc and Darren Waterston Chase Storms of the Spirit”, Cleveland Free Times, 2008: 21
- H. Castren, “The Judges are Masters in Their Own Exhibition”, Keskiuomalainen Newspaper, Finland 1996: 11
- J. L. Farber, “Karen Kunc: Sensory Source” , Review 90, Vol.9, No.8, Missouri, 2007
- J. Ross, C. Romano, T. Ross, “The Complete Printmaker”, New York, 1990: 37
- K.Kunc, “Artist Statement”, Karen Kunc: Grafika / Prints, Gallery Piano Nobile, Polonya, 2006: 11
- K. Kunc, “Karen Kunc, Prints”, Mary Schiller Myers School of Art, 2008 Littleton Collection,
http://www.littletoncollection.com/Kunc,%20Karen/karen_kunc.htm#Karen%20Kunc
- T. McGehee, “Limelight: The Real Deal”, Lincoln's Premier Lifestyle Magazine, 10.2006, Vol. 4: 41
- Vitrografi, <http://en.wikipedia.org/wiki/Vitreography>
- W. Jule, “Sightlines: Printmaking and Image Culture”, University of Alberta Press, 1997: 194-199



Foto 1. Karen Kunc, Ufkun Ucu, 2007, ağaç baskı



Foto 2. Karen Kunc, Eğreltiotu Yaprağı, 2000, Kitakata üzerine vitrografi,
52cm x 42.5cm



Foto 3. Karen Kunc, Gök Gürültülü Akıl, 1999, ağaç baskı, 106 x 58 cm



Foto 4.Karen Kunc, Bir Gökçisminin Teması, 2008, ağaçbaskı, 45x45cm

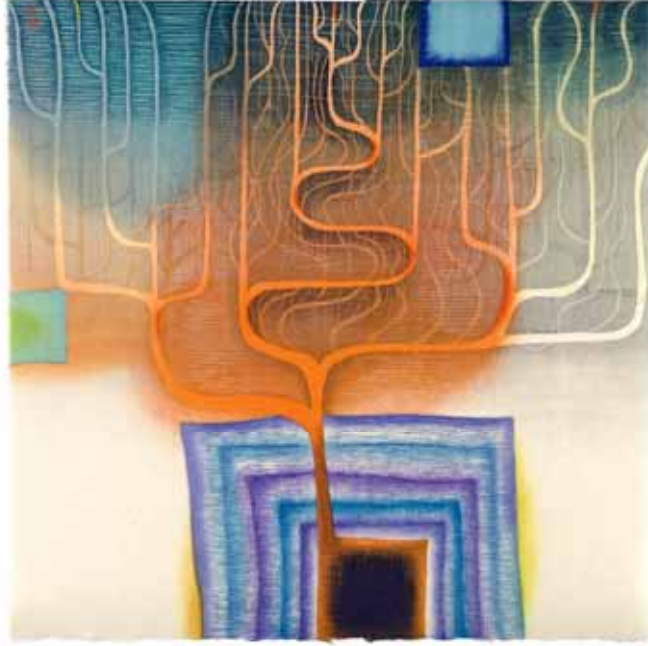


Foto 5. Karen Kunc, Yaban Kalıntı, 2008, ağaç baskı, 45cm x 45cm